

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1931 kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning av väckta motioner rörande understöd från
Vadstena krigsmanshuskassa åt visst f. d. indelt manskap.*

I åtskilliga inom riksdagen väckta, till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade motioner hava, på sätt i det följande angives, förslag framställt i fråga om understöd åt visst f. d. indelt manskap.

I en inom första kammaren av herr *Hansson, Gustav*, väckt motion nr 47 har hemställts, »att riksdagen må medgiva, att förre soldaten vid Kungl. Västgöta—Dals regemente *Herman Johansson Hallner* må från och med den 1 juli 1931 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas understöd enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

Vidare har herr *Olofsson* i Digernäs i en inom andra kammaren under nr 8 väckt motion hemställt, »att riksdagen ville för sin del besluta ett årligt underhåll till *Sivert Wikström* att utgå från Vadstena krigsmanshuskassa till det belopp, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt».

I motionen nr 74 i andra kammaren har herr *Persson* i Tidaholm yrkat, »att riksdagen må besluta, att till f. soldaten *Johan Albert Roos*, Skaramad, Synnerby, må från och med den 1 juli 1931 från Vadstena krigsmanshuskassa utgå samma understöd, som Roos skulle hava erhållit, därest han haft 20 års tjänstetid som soldat».

Herr *Persson* i Tidaholm föreslår vidare i motion nr 75 i andra kammaren, »att riksdagen måtte medgiva, att förre soldaten vid förutvarande Kongl. Lifregementet till fot *Carl Gustaf Stafström* må från och med den 1 juli 1931 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

I motion nr 77 i andra kammaren yrkar herr *Karlsson* i Vadstena, »att riksdagen måtte besluta, att förre grenadjären vid Andra Livgrenadjärregementet *Karl Albert Tunér* må från och med den 1 juli 1931 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas understöd enligt samma grunder som om han tjänat för understöds erhållande föreskriven tid».

I en inom andra kammaren under nr 172 väckt motion hava herrar *Olsson* i Mellerud och *Hansson* i Trollhättan hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att förre soldaten vid Västgöta regemente *Lars Fredrik Lod* må erhålla understöd från Vadstena krigsmanshuskassa».

Herrar *Olsson* i Mellerud och *Hansson* i Trollhättan hava i motion nr 173 i andra kammaren vidare hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att före detta vice korpralen vid Kungl. Hallands regemente *Sven August Modig* må erhålla understöd från Vadstena krigsmanshuskassa».

Under nr 185 i andra kammaren har herr *Holmström* väckt en motion, vari hemställts, »att riksdagen må besluta, att förre vice korpralen vid Delsbo kompani av Kungl. Hälsinge regemente *Per Wallén* må erhålla understöd från Vadstena krigsmanshuskassa».

Slutligen har herr *Bäcklund* i en motion nr 286 i andra kammaren yrkat, »att riksdagen må medgiva, att förre soldaten vid Skaraborgs regemente *Karl Edvard Ragnar* må från och med den 1 juli 1931 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid».

I fråga om motiveringarna för de i omförmälda motioner framställda förslagen får utskottet hänvisa till motionerna.

De i motionerna omförmälda personernas anställning, ålder och tjänstetid framgå av nedanstående sammanställning.

Anställning och namn	Ålder	Tjänstår
f. soldaten H. Johansson Hallner	68	17 ¹¹ / ₁₂
f. fältjägaren S. Wikström	69	17 ² / ₁₂
f. soldaten J. A. Roos,	61	18 ¹¹ / ₁₂
f. soldaten C. G. Stafström.....	73	18 ⁷ / ₁₂
f. grenadjären K. A. Tunér	60	17 ⁵ / ₁₂
f. soldaten L. F. Lod	69	19 ² / ₁₂
f. vice korpralen S. A. Modig	62	15 ⁷ / ₁₂
f. vice korpralen P. Wallén	67	16 ¹⁰ / ₁₂
f. soldaten K. E. Ragnar.....	60	17 ⁶ / ₁₂

Av tillgängliga handlingar har utskottet inhämtat, att den i motionen nr 47 i första kammaren omförmälde förre soldaten *Johansson Hallner* varit i tjänst dels vid indelt regemente (Västgöta-Dals regemente) under en tid av 13 år och 11 månader, dels ock vid värvat truppförband (Göta artilleriregemente) i 4 år. Enligt Kungl. Maj:ts brev den 20 mars 1849 må tjänstår vid värvat garnisonsregemente för indelt soldat i pensionshänseende räknas såsom ett och ett halvt år. Med tillämpning av nämnda beräkningsgrund lär *Johansson Hallners* tjänstetid vid Göta artilleriregemente böra beräknas till 6 år och hans sammanlagda antal tjänstår uppskattas till 19 år 11 månader.

Utskottet. I en till innevarande års riksdag avlåten proposition nr 13 har Kungl. Maj:t bland annat framlagt förslag angående ändrade villkor för underhåll och pensioner till avskedad indelt manskap vid armén och marinen. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle de nuvarande bestämmelserna i ämnet från och med ingången av nästkommande budgetår ändras därhän, att

understöd skulle tillerkännas jämväl manskap med kortare anställningstid än nu föreskrivna 20 år, dock icke understigande 15 år. Beträffande manskap från armén skulle emellertid härvid uppställas såsom ytterligare villkor, att vederbörande styrker sig hava fullgjort tjänstgöring i minst 600 dagar, d. v. s. den minsta tjänstgöringstid, som efter ikraftträdandet av 1901 års härordning erfordrats under den för underhållsrätt nu fastställda anställningsperioden.

I ett den 10 februari 1931 avgivet utlåtande nr 10 har bankoutskottet tillstyrkt bifall till Kungl. Maj:ts förenämnda proposition. Riksdagen har numera bifallit vad utskottet hemställt.

Samtliga de i förevarande motioner avsedda f. d. indelta innehava en anställningstid av över 15 år. Därest de styrka sig hava under denna tid fullgjort tjänstgöring i minst 600 dagar, äro de alltså enligt de nya grunder för underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa, som komma i tillämpning med ingången av nästa budgetår, berättigade till dylikt underhåll. Vid sådant förhållande anser utskottet för sin del, att förevarande understödsfrågor i första hand böra upptagas till prövning i vanlig ordning av den myndighet, nämligen arméförvaltningens civila departement, som äger besluta ifråga om understöd åt f. d. indelt manskap vid armén. Något avgörande från riksdagens sida av de motionsvis gjorda framställningarna synes med hänsyn härtill icke böra äga rum, så mycket mindre som utredning — med ett undantag — icke förebragts rörande det antal tjänstgöringsdagar ifrågavarande personer fullgjort.

Utskottet har ansett sig böra föreslå, att riksdagen avlåter skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan att förevarande ärenden av Kungl. Maj:t hänskjutas till behandling av vederbörande myndighet. Härigenom ernås, att särskilda understödsansökningar i berörda frågor icke skulle erfordras. De till motionerna hörande handlingar, vilka ingivits till bankoutskottet, torde genom utskottets försorg böra tillställas försvarsdepartementet för att jämte motionerna överlämnas till arméförvaltningens civila departement.

På grund av vad här anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förenämnda motioner I : 47, II : 8, II : 74, II : 75, II : 77, II : 172, II : 173, II : 185 och II : 286, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville till prövning och avgörande av vederbörande myndighet enligt de av riksdagen numera godkända grunderna för understöd åt f. d. indelt manskap vid armén och marinen hänskjuta de understödsfrågor, som i nämnda motioner innefattas.

Stockholm den 24 februari 1931.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Johansson* i Östersund, *Lindgren, Johansson* i Friggeråker, *Stendahl, Berling* och *Forslund*;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Wikström, Lovén, Leffler, Paulsen, Olson* i Torsby och *Hammarlund*.

Reservation

av herrar *Bäcklund* och *Lovén*, vilka ansett, att utskottet bort — i anslutning till av riksdagen under senare år tillämpad praxis — tillstyrka medgivande av underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa åt dem av ifrågavarande personer, som kunna räkna en anställningstid av 18 år eller däröver, och på grund härav hemställt,

att riksdagen må

I) i anledning av förevarande motioner I:47, II:74, II:75 och II:172 medgiva, att en var av förra soldaterna vid Västgöta-Dals regemente Herman Johansson Hallner, vid Västgöta regemente Johan Albert Roos, vid Livregementet till fot Carl Gustaf Stafström och vid Västgöta regemente Lars Fredrik Lod må från och med den 1 juli 1931 från Vadstena krigsmanshuskassa tilldelas underhåll enligt samma grunder, som om han tjänat för underhålls erhållande föreskriven tid; samt

II) i anledning av motionerna II:8, II:77, II:173, II:185 och II:286 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville till prövning och avgörande av vederbörande myndighet enligt de av riksdagen numera godkända grunderna för understöd åt f. d. indelt manskap vid armén och marinen hänskjuta de understödsfrågor, som i nämnda motioner innefattas.